

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΚΑΤΣΑΝΕΒΑΣ

Η ΑΠΟΜΥΘΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩ

41 απαντήσεις για την επιστροφή στη δραχμή

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ
ΟΙΚΟΣ
Α.Α.
ΛΙΒΑΝΗ

ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ ΕΠΙΣΗΣ

ΤΟΥ ΙΔΙΟΥ

*Το Σύγχρονο Συνδικαλιστικό Κίνημα
στην Ελλάδα*

ΠΑΝΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ

GR-EXIT:

Ευρώ, Δραχμή ή Διπλό Νόμισμα;

ΚΩΣΤΑΣ ΛΑΠΑΒΙΤΣΑΣ – ΣΤΑΘΗΣ ΚΟΥΒΕΛΑΚΗΣ

Κρίση και Αριστερή Διέξοδος

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΣΙΜΑΤΗΣ

Οι Παράνομες Συμβάσεις Δανεισμού της Ελλάδας

ΝΟΤΗΣ ΜΑΡΙΑΣ

*Το Μνημόνιο της Χρεοκοπίας
και ο Άλλος Δρόμος*

ΑΛΕΞΗΣ Π. ΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΣ

Στο Έλεος του Μνημονίου

ΝΙΚΟΣ ΚΟΤΖΙΑΣ

*Η Πολιτική Σωτηρίας
Ενάντια στην Τρόικα*

Η ΑΠΟΜΥΘΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩ

*41 απαντήσεις για την επιστροφή
στη δραχμή*

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΚΑΤΣΑΝΕΒΑΣ

Η ΑΠΟΜΥΘΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩ

*41 απαντήσεις για την επιστροφή
στη δραχμή*

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΛΙΒΑΝΗ
ΑΘΗΝΑ

Σειρά: ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Τίτλος: Η ΑΠΟΜΥΘΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩ – 41 απαντήσεις για την επιστροφή
στη δραχμή

Συγγραφέας: ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΚΑΤΣΑΝΕΒΑΣ

Copyright © Θεόδωρος Κατσανέβας

Copyright © 2012:

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΛΙΒΑΝΗ ΑΒΕ

Σόλωνος 98 – 106 80 Αθήνα. Τηλ.: 210 3661200, Fax: 210 3617791

<http://www.livanis.gr>

Απαγορεύεται η αναδημοσίευση, η αναπαραγωγή, ολική, μερική ή περιληπτική, ή η απόδοση κατά παράφραση ή διασκευή του περιεχομένου του βιβλίου με οποιονδήποτε τρόπο, μηχανικό, ηλεκτρονικό, φωτοτυπικό, ηχογράφησης ή άλλο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη. Νόμος 2121/1993 και κανόνες του Διεθνούς Δικαίου που ισχύουν στην Ελλάδα.

Παραγωγή: Εκδοτικός Οργανισμός Λιβάνη

ISBN 978-960-14-2537-5

*Αφιερώνεται στη μνήμη
του ΑΝΔΡΕΑ ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ,
πνευματικού και πολιτικού Μέντορα,
υπέρμαχου των αξιών της εθνικής αξιοπρέπειας,
της κοινωνικής δικαιοσύνης και της δημοκρατίας,
που αν βρισκόταν σήμερα ανάμεσά μας
πολλά θα ήταν διαφορετικά.*

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Πρόλογος	11
Εισαγωγικό Σημείωμα: Με το Μνημόνιο και το ευρώ ή ενάντια στο Μνημόνιο και έξω από το ευρώ	17
Σαράντα και μία απαντήσεις για την επιστροφή στη δραχμή	23
Βασικά συμπεράσματα από ερευνητικές εργασίες στο Πανεπιστήμιο Πειραιώς	69
Επίλογος: Ανατροπή με τη δραχμή για την ανάπτυξη, για την κοινωνική δικαιοσύνη, για την εθνική αξιοπρέπεια	75
Βιβλιογραφία	91
Επίλογος από βιβλία και μονογραφίες του Θεόδωρου Κατσανέβα	99

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η χώρα μας βρίσκεται σε μια από τις κρίσιμες περιόδους της ιστορίας της, που παρόμοια δεν έχει ζήσει ποτέ στο παρελθόν με τη δραχμή. Σήμερα με το ευρώ, στο οποίο υποτίθεται ότι ενταχθήκαμε για να βελτιώσουμε τη ζωή μας, βιώνουμε, υπό τη σκέπη του Μνημονίου, ακραίες καταστάσεις συρρίκνωσης των εισοδημάτων, ανεργίας, φτώχειας, απελπισίας, αδιεξόδων. Οι πολίτες της χώρας αγωνιούν και αναρωτιούνται ποια είναι η καλύτερη διέξοδος από το τούνελ της καταστροφής όπου βρισκόμαστε. Ή, μάλλον, ποια είναι η λιγότερο επώδυνη λύση. Να παραμείνουμε πιστοί εντολοδόχοι της σκληρότητας του Μνημονίου και του ευρώ ή να αναζητήσουμε μια ηρωική έξοδο;

Πληθώρα τα ερωτήματα που αιωρούνται. Αν επιστρέψουμε στη δραχμή, μήπως γυρίσουμε στο Μεσαίωνα, όπως μας διαβεβαιώνουν οι υποστηρικτές του Μνημονίου;

Θα έχουμε να φάμε; Θα υπάρχουν χρήματα για να πληρωθούν μισθοί και συντάξεις; Θα έχουμε φάρμακα, πρώτες ύλες, καύσιμα; Τι θα γίνει με τις καταθέσεις που θα εξανεμισθούν από την υποτιμημένη δραχμή; Πώς θα πληρώσουν οι δανειολήπτες τα δάνειά τους, που θα υπολογίζονται σε δραχμές και θα υπερτιμηθούν; Πώς θα πληρώσουμε τα διεθνή μας χρέη, που και αυτά θα υπερτιμηθούν; Θα κερδοσκοπήσουν όσοι έβγαλαν τα χρήματά τους

στο εξωτερικό; Θα μας αγοράσουν μισοτιμής οι ξένοι; Θα μας τσακίσει ο πληθωρισμός και οι κερδοσκόποι; Θα αποκοπούμε από τις αγορές και δε θα μας δανείζει κανείς; Θα βγούμε από την Ευρωπαϊκή Ένωση και θα απομονωθούμε; Θα βρουν ευκαιρία γειτονικές χώρες να επιβουλευτούν την εδαφική μας ακεραιότητα; Θα χάσουμε τα προνόμια ενός ισχυρού και σταθερού νομίσματος όπως το ευρώ; Θα υποχρεωθούμε να εκποιήσουμε τον εθνικό μας πλούτο, αφού έχουμε δεσμευτεί με συμβατικές υποχρεώσεις απέναντι στους δανειστές μας; Θα καταστραφούν οι τράπεζες; Να αρνηθούμε το Μνημόνιο, αλλά να παραμείνουμε στο ευρώ υποχρεώνοντας τους δανειστές να συνεχίζουν να μας δανείζουν; Υπάρχει ελπίδα για το μέλλον;

Αυτά και άλλα παρόμοιου τύπου κρίσιμα ζητήματα συγκροτούν τα ερωτήματα που ταλανίζουν το ζαλισμένο πλήθος της δημοκρατίας του θεατή (κατά Τσόμσκι), το οποίο ποδηγετείται με απαντήσεις που αιτιολογούν την αναγκαιότητα του Μνημονίου και του ευρώ. Και ότι η άρνησή του και η επιστροφή στη δραχμή θα μας οδηγήσει στην κόλαση. Προβληματισμένοι, απελπισμένοι, αγανακτισμένοι οι απλοί πολίτες, αλλά και σοβαροί άνθρωποι, αδυνατούν να απαντήσουν στα καταγιγιστικά αυτά ερωτήματα.

Ανεξάρτητα από το ζήτημα της εθνικής υπερηφάνειας που οφείλει να έχει μια χώρα, τα στεγνά οικονομικά στοιχεία διαφεύδουν τις βασικές αιτιάσεις των υποστηρικτών του Μνημονίου και του ευρώ. Οι χώρες του νότου, οι χώρες της περιφέρειας της Ευρωπαϊκής Ένωσης που είναι ενταγμένες στην Ευρωζώνη, μετά την έλευση της οικονομικής κρίσης το 2008, καταρρέουν, σε αντίθεση με όσες είναι έξω απ' αυτήν. Ικανοποιητικά πορεύονται και χώρες έξω από την Ευρωπαϊκή Ένωση, στην οποία επιβάλλεται μια επελαύνουσα αδιάστακτη γερμανοποίηση. Το χορό του Ζαλόγκου, βέβαια, σέρνει η Ελλάδα. Η οποία, εκτός από το βασικό αίτιο της

καταστροφής που οφείλεται στο ευρώ, επιπρόσθετα βαρύνεται από βαρύτατη κακοδιαχείριση και διαφθορά, με κύριους υπεύθυνους τις πολιτικές ηγεσίες των τελευταίων δεκαπέντε χρόνων.

Στα πιο πάνω ερωτήματα που έχουν συμπυκνωθεί σε σαράντα μία κρίσιμες ερωτήσεις, δίνονται εδώ κατά το δυνατόν επαρκείς απαντήσεις, με όσο γίνεται πιο απλό και κατανοητό τρόπο, χωρίς να προδίδεται η επιστημονική τους τεκμηρίωση. Για το λόγο αυτό, αρκετές εξειδικευμένες έννοιες και εκτιμήσεις επεξηγούνται με κατάλληλες υποσημειώσεις. Για παρόμοιους λόγους, αλλά και για να υπάρχει αυτόνομη επιχειρηματολογία σε επιμέρους θέματα, υπάρχουν ορισμένες επικαλύψεις.

Στο σύντομο αυτό βιβλίο, γίνεται η απομυθοποίηση του ευρώ και δίνονται απαντήσεις στα κρίσιμα ερωτήματα που υπάρχουν για το τι θα γίνει αν η χώρα μας επιστρέψει στη δραχμή, μια προοπτική που γίνεται ολοένα και πιο πιθανή. Παρατίθενται, επίσης, συμπεράσματα από έρευνες της επιστημονικής ομάδας του συγγραφέα στο Πανεπιστήμιο Πειραιώς για τα οικονομικά δεδομένα των χωρών μέσα και έξω από την Ευρωζώνη, τα ισοζύγια πληρωμών, τα ελλείμματα, την πορεία του ΑΕΠ, τον πληθωρισμό, την ανεργία – στοιχεία από τα οποία επιβεβαιώνεται η αρχική εκτίμηση που υποστηρίζεται εδώ. Γίνονται επίσης αναφορές σε παρόμοιες μελέτες και εκθέσεις άλλων αναλυτών και στο τέλος παρατίθενται συνοπτικές προτάσεις για τον τρόπο με τον οποία θα μπορούσε να γίνει η διαχείριση αυτού του δύσκολου εγχειρήματος.

Η υποστήριξη της άποψης για την επιστροφή στο εθνικό μας νόμισμα ήταν πριν από λίγο καιρό μια υπόθεση ταμπού, μια άποψη περίπου απαγορευμένη να ειπωθεί. Ορισμένοι παπαγαλιστές του συστήματος, που βολεύονται με την υποταγή γιατί φοβούνται την ανατροπή, έφτασαν στο σημείο να αποκαλούν τους υποστηρικτές της άποψης αυτής ως «συμμορία της δραχμής», τα μέλη

της οποίας έχουν δήθεν διοχετεύσει τα χρήματά τους στο εξωτερικό, με σκοπό την κερδοσκοπία όταν επιστρέψουμε στο εθνικό νόμισμα! Προφανώς η «συμμορία του Μνημονίου και των ευρωδούλων», και κυρίως οι παπαγαλιστές τους, βλέποντας ότι χάνουν τη μάχη των επιχειρημάτων, επιτέθηκαν στους εκφέροντας μια διαφορετική άποψη. Η καλύτερη απάντηση που δόθηκε εδώ είναι ότι πρόεδρος της «συμμορίας της δραχμής» είναι ο ευπατρίδης και μεγάλος φιλέλληνας Ζισκάρ ντ' Εστέν, ο οποίος, μεταξύ πολλών άλλων υπεράνω υποψίας διεθνών αναλυτών, υποστηρίζει την άποψη αυτής της πλευράς.

Σήμερα ολοένα και περισσότεροι αντιλαμβάνονται ότι η επιστροφή στη δραχμή με σχέδιο, σωφροσύνη και νοικοκυροσύνη, και όχι η παραμονή στο Μνημόνιο και το ευρώ, είναι ο μονόδρομος της ελπίδας για ένα καλύτερο αύριο για τη χώρα. Ή, μάλλον, για να το θέσω καλύτερα: Είναι η λιγότερο κακή επιλογή που προδικάζει μια επώδυνη αρχική πορεία με ελπιδοφόρα προοπτική.

Μέρος των κειμένων που παρατίθενται εδώ, δημοσιεύθηκαν σε πρωτόλεια, αποσπασματική και σύντομη μορφή στα www.theodorekatsanevas.blogspot.com, www.odosdrachmis.blogspot.com, www.freepen.com, www.iskra.gr, www.press.gr.blogspot.com, www.kafenio.blogspot.com, www.netbomb.gr και αναπαράχθηκαν σε πολλές άλλες ιστοσελίδες, blogs, εφημερίδες και το περιοδικό *Επίκαιρα*.

Θέλω να ευχαριστήσω μέλη της επιστημονικής μου ομάδας όπως οι Ιωάννα Τσιαπαρίκου, Ουρανία Σουλτανή, Κώστας Ελευθερίου, Κατερίνα Θεοδώρου, Όλγα Ζαγοραίου, Δημήτρης Τσέλιος, καθώς και τελειόφοιτους φοιτητές μου στο Πανεπιστήμιο Πειραιώς που συνέβαλαν στην επεξεργασία και ανάλυση των στοιχείων της προαναφερθείσας μελέτης, τα ονόματα των οποίων αναφέρονται στη βιβλιογραφία. Επίσης, ευχαριστίες εκφρά-

ζονται στον εκλεκτό συνάδελφο καθηγητή στο Πανεπιστήμιο Πειραιώς Άγγελο Κανά για τις σημαντικές παρατηρήσεις του σε κείμενα που παρατίθενται εδώ, στον Γιάννη Σιμακό, που επεξεργάστηκε τη βιβλιογραφία, και στον εκδότη Ηλία Λιβάνη, που με παρακίνησε να προχωρήσω στην έκδοση αυτή.

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

*Με το Μνημόνιο και το ευρώ
ή ενάντια στο Μνημόνιο και έξω από το ευρώ*

Αυτό τον καιρό βιώνουμε μια υστερική τρομολαγνία που έχει εξαπολύσει το κυρίαρχο πολιτικο-δημοσιογραφικό σύστημα, ενάντια στην ορατή πλέον πιθανότητα εξόδου της χώρας μας από το ευρώ. Εκτοξεύονται έωλα έως φαιδρά επιχειρήματα του τύπου ότι... χρειαζόμαστε δύο χρόνια για να τυπώσουμε δραχμές! Ότι δε θα έχουμε να φάμε. Ότι δε θα υπάρχουν φάρμακα και καύσιμα. Ότι εξαρτιόμαστε από τις εισαγωγές γιατί δεν παράγουμε τίποτα. Σε ενίσχυση αυτής της καθεστωτικής τρομολαγνίας, επιστρατεύονται ακραίοι εκπρόσωποι του γερμανοκρατούμενου ευρωπαϊκού κατεστημένου, που ακόμα και πρόσφατα, παραμονές των εκλογών του Ιουνίου 2012, μας κουνούν το δάκτυλο δημόσια, με απαράδεκτο επιτιμητικό, υποτιμητικό και φοβιστικό τρόπο.

Για το πρώτο από τα φοβικά αυτά επιχειρήματα, νομίζω ότι περιττεύει και να ασχοληθεί κανείς. Αν είναι δυνατόν να χρειαζόμαστε ένα ή δύο χρόνια για να τυπωθούν χαρτονομίσματα και